

od nynějška, neplatná jsou všechna právní jednání, jež byla uzavřena před usnesením o zbavení svéprávnosti, pokud bude prokázáno, že jednající již tehdy byl duševně chorý, při čemž bříme průvodní stihá toho, kdo tvrdí tehdejší nezpůsobilost jednajícího. Co platí o choromyslném, platí i o slabomyslném, neboť řád o zbavení svéprávnosti klade slabomyslné podle stupně jich slabomyslnosti na roveň buď dětem pod sedm let, buď dospělým nezletilcům, kdežto v § 21 obč. zák. jsou zahrnuti mezi ty, kdož jsou neschopni, by postřehli následky svých činů (viz rozh. 4551 sb. n. s.). I slabomyslní nižšího stupně musí tudíž míti podpůrce podstupující závazky (§ 4 zák. o zbav. svép. a § 865 obč. zák.). Pokud by ho neměli a byla na ně podána žaloba, má procesní soud podle § 8 odst. 4. zák. o zbav. svépr. a § 8 c. ř. s. ustanoviti jim zvláštního opatrovníka. Usnesením okresního soudu v M. ze dne 13. srpna 1931 byla žalovaná zbavena částečně svéprávnosti pro choromyslnost a bylo nařízeno, by jí byl podle § 4 řádu o zbavení svéprávnosti dán podpůrce. Odvolací soud zjistil, že žalovaná trpí podle lékařského posudku v r o z e n o u slabomyslností, z čehož plyne, že nebyla ani před vydáním usnesení zbavujícího ji svéprávnosti způsobilou samostatně bez zástupce předsevzítí právní jednání a podstupovati závazky. Nemohla-li se však žalovaná samostatně zavazovati, nebyla ani způsobilou státi k soudu, t. j. samostatně na soudě jednati (§ 1 c. ř. s.), nemohla platně jí býti doručena žaloba, nemohla si platně samostatně zřídití procesního zmocněnce, a nemohl jí platně býti doručen rozsudek (§ 8 odst. 4 zák. o zbav. svép. a § 8 c. ř. s.). Žalovaná nebyla tedy, ač potřebovala k vedení sporu spolupůsobení opatrovníka, jím zastoupena, a nebylo ani dodatečně její vedení sporu řádně schváleno podpůrcem, neboť tento právě naopak schválil odvolání, jež rozsudku i řízení vytýká zmatečnost, a proto právem uznal odvolací soud i první rozsudek, i řízení jemu předcházející za zmatečné podle § 477 č. 5 c. ř. s. a zrušil je, odmítnuv současně žalobu podle § 478 c. ř. s. Rekurs, podaný proti tomu žalobcem, jest bezdůvodný, neboť nevadí, že žalovaná byla svéprávnosti zbavena teprve po vydání prvního rozsudku, ana dle zjištění odvolacího soudu již od narození trpí slabomyslností, tudíž duševní vadou, pro niž jsou neplatná i právní jednání předsevzatá žalovanou samostatně před vynesením prvního rozsudku, jakož i před tím za řízení před procesním soudem prvé stolice, leč by bylo prokázáno, že je žalovaná uzavřela ve světlém okamžiku. O důkaz toho druhu se však žalobce vůbec nepokusil.

Čís. 11313.

Zástavní věřitel, jehož hypotekární pohledávka vázne na celé nemovitosti, patřící více spoluvlastníkům, může požadovati zaplacení celé své pohledávky z dražebního výtěžku za ideální díl nemovitosti, jenž byl zvlášť odděleně dražbou prodán. Lhostejno, zda spoluvlastníci nemovitosti byli odsouzeni k solidárnímu zaplacení oné pohledávky, čili nic.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 390/31.)

K rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou polovici nemovitosti, náleževší Bernardině Z-ové, přihlásil vymáhající věřitel dvě pohledávky, vážnoucí na celé nemovitosti, i na vydražené polovině Bernardiny Z-ové, i na polovině Aloisa Z-a, jež nebyla ve dražbě, o níž tu jde. Soud první stolice přikázal vymáhajícímu věřiteli pohledávky jen z polovice, rekursní soud napadené usnesení potvrdil. **Důvody:** To, že pro stěžovatelovy pohledávky jsou solidárně zavázáni i Alois Z. i Bernardina Z-ová, nepadá vůbec na váhu, neboť při rozvrhovém usnesení soud první stolice k této okolnosti podle § 216 a násl. ex. ř. vůbec nemohl přihlížeti, neboť pro něho závažná byla jen okolnost, zda stěžovatelovy pohledávky jsou zajištěny zástavním právem na celých nemovitostech, či zda jsou zajištěny simultanním právem zástavním, jak se domnívá stěžovatel, totiž zda je pro pohledávky vloženo zástavní právo zvlášť na každé ideální polovici nemovitosti. Rekursní soud shledává ze spisů, zejména z knihovního výtahu, že stěžovatelovy pohledávky zajištěny jsou zástavním právem na celých prodaných nemovitostech a proto jest rozvrhové usnesení správné. Naprosto na tom nezáleží, že oba spoluvlastníci nemovitosti jsou zavázáni stěžovateli solidárně, neboť tento závazek jest závazkem ryze osobním, netýká se zástavy a knihovní zákon nezná solidárnost hypotéky, nýbrž zná jen tak zv. simultanní hypotéky. Z toho plyne, že podíl Bernardiny Z-ové jest zavázán pro pohledávky stěžovatelovy jen dílem, který na ně připadá v poměru k celé nemovitosti, tedy jen pro polovinu pohledávek stěžovatelových.

N e j v y š š í s o u d přikázal vymáhajícímu věřiteli celé pohledávky.

D ů v o d y:

Správnost názoru stěžovatele, že každý jednotlivý ideální podíl nemovitosti jest zavázán za celou hypotekární pohledávku, vyplývá již z ustanovení § 457 obč. zák., podle něhož se vztahuje zástavní právo na všechny částky majetku zástavního dlužníka, tedy ke každému jeho ideálnímu dílu. Táž zásada vysvětluje i z ustanovení § 238 ex. ř. a z § 222 ex. ř. o simultanních hypotékách. Důsledkem toho může zástavní věřitel, jehož hypotekární pohledávka vázne na celé nemovitosti, patřící více spoluvlastníkům, požadovati zaplacení celé své pohledávky též z dražebního výtěžku za ideální díl nemovitosti, jenž byl zvlášť odděleně dražbou prodán, jakž tomu v souzeném případě. (Viz rozh. 4934 sb. n. s. a rozh. býv. nejv. soudu vídeňského ze dne 4. února 1903 úř. sb. čís. 653 a ze 16. května 1905 rep. násl. 186 úř. sb. čís. 801.) Při tom jest lhostejno, zda spoluvlastníci nemovitosti byli odsouzeni k zaplacení solidárnímu, čili nic, neboť zákon v té příčině nerozeznává. Nelze proto sdíleti právní názor rekursního soudu, že rekurentka má nárok na uspokojení jen poloviny přihlášených pohledávek, poněvadž vážnou na celých nemovitostech, nikoli jen na vydražené jejich polovici. Účtovala-li tedy stěžovatelka k rozvrhu nejvyššího podání, docíleného za polovici

nemovitosti, připsanou Bernardině Z-ové, celé pohledávky, měly jí býti poměrně z těchto tří rozvrhovaných podstat přikázány celé účtované pohledávky s přísl., pokud nejvyšší podání dle knihovního pořadí na krytí těchto pohledávek stačilo.

Čís. 11314.

Byla-li učební smlouva neplatná, an zaměstnavatel nebyl vůbec oprávněn učití určitému řemeslu, nebyla platná ani v části, podle níž měl učeň pracovati zadarmo, a jest učeň oprávněn domáhati se na zaměstnavateli odměny.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 392/31.)

Žalobce byl přijat žalovaným do učení na tři roky. Po vystoupení žalobce z učení vyšlo na jevo, že učební smlouva byla neplatná, an žalovaný vůbec nebyl oprávněn učití řemeslu, o něž šlo. Žalobu, již se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení odměny za služby po učební dobu, procesní soud první stolice zamítl v podstatě proto, že byla ujednána bezplatnost práce. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, věc znovu projednal a rozhodl. Důvody: S názorem prvního soudu nelze souhlasiti, ježto při neplatné smlouvě nelze uznati na platnost jednotlivé její části. Bezplatnost učednické práce byla ujednána v předpokladu, že dojde ke splnění smlouvy a že žalobce po vypršení učební doby bude moci obdržeti výučný list, k čemuž nemohlo dojíti při neplatnosti smlouvy. Je proto nárok podle §§ 877, 1435 obč. zák. odůvodněn a bude zapotřebí zjistiti, do jaké míry výše nároků žalovaného jest po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalobce se domáhá na žalovaném zaplacení přiměřené odměny za práce, jež pro něho vykonal, byv jím přijat do učení řemeslu. Jest nesporné, že učební smlouva, o kterou šlo, byla neplatná z věcného důvodu, an žalovaný nebyl vůbec oprávněn vyučovati mechanickému řemeslu. Úmluva o bezplatnosti, o kterou první soud opřel svůj rozsudek, se týkala jen smlouvy o vyučení řemeslu, ale, byla-li tato základní smlouva neplatná, nemůže platiti ani její součást, že žalobce jako učeň měl pracovati u žalovaného zadarmo, neboť nebyl splněn její podstatný předpoklad, že si žalobce získá svou učňovskou práci průkaz způsobilosti k budoucímu provozování živnosti. Byla-li smlouva stran od původu neplatná z důvodů věcných a vinou žalovaného, jest uvážiti, jaké právní důsledky z toho plynou pro obě strany. Ve smyslu §§ 877 a 934 obč. zák. má při zrušení smlouvy býti uvedeno vše do předešlého stavu a podle § 921 obč. zák. jest při jednostranném ustoupení od smlouvy dbáti toho, by žádná strana neměla zisk ze škody strany druhé,